

אין צדין פרק שלישי ביצה

כו.

עין משפט נר מצוה

כו א מ"י פ"ג
מחלטה בזכות
הלכה ד' סגן עין רח
טו"ש י"ד כ"י ש' ספק
א:

רבינו חננאל

נגמר בשולן נראו, ואנו
מבטלין אותן ביר"ט,
הנה אין מוקצה. א"ל
אביי ולעצמך תיקשי
לך כל קדירות וזבין
השפחות דאיתן ורתחות
בין השמשות ואין ראיות
לאכילה, ולמחר אוכלין
מיניהו, אלא כל דבר
שנמרו בירי אדם כגון
אילו לא קמבעיא לן
דוראי אין מוקצה, כי
קמבעיא לן גמרו בירי
שמים, ולא איפשיטא.
ו' יהודה נשיאה הוה
ליה בבור, שדריה לר'
אמי ביר"ט לבקרו, סבר
דלא למחיהו. א"ל
ו' ירמיה והא ו'
יהודה הני במתניתין
יד מומחה ויראה, ור'
יהודה ור' שמעון הלכה
כר' יהודה. ואוקימנא
למתניתין ביראין מומין
ביר"ט פליגי, ר' יהודה
מתיר ור' שמעון אוסר,
וכן ו' יצחק נפחא לא
רצה לבקר מומין ביר"ט,
ואמר לו ר' ירמיה כמו
שאמר לר' אמי, א"ל
ו' אבא לר' ירמיה למה
אינך מתיר לר' אמי ולר'
יצחק נפחא לעשות כר'
שמעון דאמר אין רואין
מומין, א"ל ר' ירמיה
ואת מה בידך, א"ל
הכי אמר זעירא הלכה
כר' שמעון, ואסיקנא
התם ביראין מומין
לה' ור' אשימי במתנתא
דאיתיה בהדיה הא דר'
שמעון בלשון חכמים,
ש"מ הילכתא כותיה. מאי
הוי עלה, ת"ש מראשית
אביי ור' שמעון בלשון
וחבירי שהקדימו באותו
הזמן שהיו קודם ר' מאיר
ואמרו הלכה כר' מאיר,
דחנן בבכורות [בפרק]
עד כמה ישראל חייב
ליטפל בבכור, השוחט
את הבכור ואח"כ הראה
מומו, ר' יהודה מתיר, ר'
שלא ע"פ מומחה אסור.
דייקין אלמא קסבר ר'
מאיר ראיית בכור לאו
כראיית טריפה כר', א"ל
אביי אתה תחם בראיית
מומין ביר"ט פליגי,
בבבית מומין שבגוף אטו
מומין שבפני פליגי, מפני
שמשתנין לאחר מיתה,
וקנסא הוא דקא קניס ר'
מאיר התי. מאי ורדינא
לא היה רואה מומי
בכור ביר"ט, וא"ר אמי
שפיר עבד דלא חזי, ר'
אמי הוה רואה מומין
בעיר"ט ולמחר ביר"ט הוה
שואל איך נפל בו מום.

א"ל נמרו בירי אדם לא מבטיא לן וכו'. ור"ת אמאי אין מוכיח
מהיה דכופין את הסל לפני האפרוחין כדי שיעלו וירדו
וקאמר [שבת מג.] מותר לטלטל פ' אחר שירדו מותר לטלטל הסל
אע"פ שהיה אסור כשעלו האפרוחים עליו נחתי היום אלמא אין
מוקפה לחתי שבת ו' וי"ל דשאינן התם
דחיו כמו גמרו צדי אדם שצדו
להפריחם מעליה דהא שרינן קדירות
אע"ג דצין השמשות רוחות הן ועוד
יש לומר דהתם מייירי לענין טלטול
דפשיטא ליה דאין מוקפה לחתי שבת
והכא קא צעי לענין אכילה:
א"ל ר' מאיר קנסא קא קניס.
ופסקין רצינו יצחק דהלכה
כרבי יהודה דקצעי התם בבכורות
(דף כח: ושם) סתמא דש"ס אליבא
דר' יהודה ואע"ג דר' מאיר ור' יהודה
ה' הלכה כרבי מאיר בגזרותיו היינו
ודאי בגזרותיו אכל לא בקנסותיו ו':
ועל

למעבד עובדא כר' שמעון א"ל ואת מה בידך א"ל הכי אמר ר' זירא הלכה
כר' שמעון אמר ר' מאן דהוא א"ל אכזי ואסק להתם ואגמרה לשמענתא מפומיה
דמרה כי סליק להתם אשכחיה לר' זירא א"ל אמר מר הלכה כרבי שמעון
א"ל לא אנא מסתברא אמרי מדרקתני במתניתין ר' שמעון אומר כל שאין
מומו ניכר מבעוד יום אין זה מן המוכן וקתני לה בבביתא בלשון חכמים
ש"מ מסתברא כוותיה מאי הוי עלה אמר רב יוסף ת"ש דתליא א"ל באשלי
ברבי דאמר רבי שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי א"ר יוסי בן שאול אמר
רבי משום קהלא קדישא דבירושלים ר' שמעון וחבירי אמרו הלכה כרבי
מאיר אמרו והא אינהו קשישי מניה טובא אלא בשיטת ר' מאיר אמרוה
דתנן השוחט את הבכור ואחר כך הראה את מומו ור' יהודה מתיר ורבי
מאיר אומר הוואיל ונשחט שלא על פי מומחה אסור אלמא קסבר ר' מאיר
ראיית בכור לאו כראיית טריפה ראיית בכור מחיים ראיית טריפה לאחר
שחיטה ומינה ראיית טריפה אפילו ב"ט ראיית בכור מערב י"ט א"ל אביי אטו
התם ביראין מומין פליגי בקנסא פליגי דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי
יוחנן "בדוקין שבעין כולי עלמא לא פליגי דאסור משום דמשתנין כי פליגי
במומין שבגוף רבי מאיר סבר גזרינן מומין שבגוף אטו מומין שבעין ור'
יהודה סבר לא גזרינן אמר רב נחמן בר יצחק מתניתין נמי דיקא דקתני ר'
מאיר אומר הוואיל ונשחט שלא על פי מומחה אסור שמע מינה קנסא הוא
דקא קניס שמע מינה אמי ורדינא חזי בוכרא דבי נשיאה הוה ביומא
טבא לא הוה חזי אתו ואמרו ליה לרבי אמי אמר להו שפיר קא עבד
דלא חזי איני והא רבי אמי גופיה חזי רבי אמי כי חזי מאתמול הוה חזי
ובי"ט

גמר להו צולייסו. אשתרו ולא אמרינן שעה אחת היו מוקפות
וידחו: ולעצמך. דמשותף להו לנתינתן תורת מוקפה וילפת מניה
דאין מוקפה לחתי שבת: פקשי לך. מהשאל דלא תוכל לתוך היאך
אלו אוכלים שום קדירות צלילי שבת דעל כרחק המוקפה לצין
השמשות מוקפה לכולי יומא והרי
צין השמשות כל הקדירות מסולקות
מרותחות מן הכירה ואכלינן מנייהו
לאורתא: אלא מידי וגמרו צדי אדם
לא קא מצטיא לן. דמיון צדידו
לתקנו צו ציוס לא מוקפה ליה מדעמיה
מפני דחיימו הלכך פולין ועדשים
אינם ראיה לכהן טעמא נמי
שרינן קדירות של צין השמשות: כי
קא מצטיא לן גמרו צדי שמים.
ע"י חמה דמיון שאין צידו לתקנו מסה
דעמיה מניה: הוה ליה הסא כוכר:
והיו לו צביות כהנים מומין על
שלתו ואוכלין בכורות: רבי יהודה
ור' שמעון הלכה כרבי יהודה. הכי
כילינן להו בעירובין (דף מ:): **אמר**
ליו. ר' זריקא לר' אבא: ואם מה
בידך. דשבת לרבי יהודה ובעית
למעבד כר' שמעון ממי שמעת דהלכה
כר' שמעון צו: אמר מאן דהוא.
אחד מן התלמידים מי שהוא ולא נודע
שמו: **אזוי ואסק. יהי רצון** שאזכר
לעלות לארץ ישראל למקום שרבי
זירא שם דהוא מרה דשמעתא דאמרי
משמיה הלכה כר' שמעון ואגמרה
לשמעתא מפומיה: **אלא מסתברא**
אמרי. כן אמרתי דמסתברא כרבי
שמעון אכל לא שמעתי שהוקצעה
הלכה למעשה כמותו: בלשון חכמים.
דקתני לעיל) אתא ואייתי מתניתא
צדיה צין שנוול צו מוס מעי"ט צין
שנוול צו מוס צי"ט חכמים אומרים
כו' ור' שמעון הוא דקאמר הכי וקרי
ליה חכמים: **באשלי רבני. צבול**
גדולים וגסים שקשין ינתק כלומר
חכמים גדולים אמרו ואין נוחין
לצטל דבריהם: **ר' שמעון בן מנסא**
וחביריו. אותן שאמר עליהן הרי
אמרו אין רואין מומין צי"ט: אמרו
הלכה כר' מאיר. בבכורות. השתא
משמע שמעדין קהלא קדישא על ר'

שמעון בן מנסא שאומר עוד דבר זה. ומפרש רב יוסף אמרו בתמיה וכי אפשר שקהלא קדישא אומרים דבר זה על ר' שמעון בן מנסא
וחביריו אמרו הלכה כר' מאיר ועבדין כותיהו: והא איננו קדימי וקשישי מיניה עוצא. קהלא קדישא דאמרה רבי להא שמעתא משמיהו
קשישי מר' שמעון בן מנסא טובא דהא ר' שמעון בן מנסא צימי רבי וצניו היה דתנן צבולות [פ"ה ה"ט] אמר ר' שמעון בן מנסא אלו שבע
מדות שמו חכמים בתלמידים כלן נתקיימו צרבי וצביונא נמי אפלו צבולות והיו אמרו קהלא קדישא הלכה משמיה דר' שמעון
בן מנסא דקתני ר' שמעון וחביריו אמרו הלכה כר' מאיר: **אלא. הכי אמר קהלא קדישא ר' שמעון בן מנסא וחביריו שאמרו אין רואין**
מומין בשטות ר' מאיר אמרו. וכן אפשר שהוקנים נתנו דעתם על דברי הצבורים ואמרו דברי פלוני נטוין אחר דברי ר' פלוני שהיה לפניו:
השוחט אם הבכור. קודם שהתירו חכם ואח"כ הראה את מומו לתכס: אלמא קסבר ר' מאיר ראיית בכור. אינה קלה כראיית טריפה
דאחשבה וצני. וממנה למדו ר' שמעון בן מנסא וחביריו ואמרו כיון דחשיבא כולי האי הוה ליה כמתקן ו' וכדן דין ואסור לראותו צי"ט
ואע"פ שטרפה צדקה צי"ט והיו תליא צבולות רבני שאמרו קהלא קדישא דהא דר' שמעון כר"מ אולא וקמו להו ר' שמעון בן יוחי ור'
מאיר בחדא שיטתא ור"ל ר' יהודה יחיד ואין דבריו של אחד במקום שנים: אמר ליה אביי. לרב יוסף: אטו. הלא דר"מ דכבוד ביראין
מומין לאחר שחיטה פליגי ומשום טעמא דחשיבותא אמרה ר"מ למלתיה והא קנסא קניס כדמפרש ואילו אילו אדם אחר שחטו וכסבור שהוא
ניתר מפי מומחה אפילו ר"מ מודה דרואין: בדוקין. טייליא כמו הנוטה דקוק שמים (שפי"ה מ) אם מוס זה דוק שבעין: כולי עלמא. אפילו ר' יהודה מודה דאסור מפני שמשתנה לאחר המיתה ויש דוק שנראה לאחר שחיטה מוס קצוב שאילו ראהו לפני שחיטה היה נראה עובר: במומין
שבגוף. כגון נקצא אנו נצברה ידו דלא נשתנה בצביל השחיטה: מסני. בבכורות נמי דיקא דמשום גזרה קאסר ליה וקנסא קניס כדי שלא
ירגיל עוד מדלף קתני ר"מ אסור דנהוי משמע דאסורו תלוי בגופו שאין ראיתו לאחר שחיטה כלום אלא הוואיל ועבר ושחטו שפע מינה זהו טעמו
של דבר מפני שהקל לשחטו ותלה ר"מ הדבר ברשעו של כהן זה שהקל צו: אמי ורדינא. נאה היה על שם ורדים היה נקרא. ולי נראה מאתמו מקום
ששמו ורדינה דלאמרינן בעירובין (דף מט.) שנקרא מאנשי ורדינה ואנשים קניס וצרי עין צממון היו: מאתמול הוה חזי. אם קצוב עובר:

א) [עירובין מו: בכורות
י"א.] ב) [מ"ח כב. חולין כג.]
ג) [שם ונדה מה. ד] ד) [ב"ב
לא: ע"י: ו:] ה) [בערוך פ'
משכן וטע. אכל כלומר
אלנות גבוהים והיו חכמים
גדולים דרכמיה הנה אסור
אח' נגנזין (וחקאל לא)
וכדאמרינן פסחים ק"ב.
הרוע ליתקן יתלה צבולין
גדול.] ו) [בכורות כח. ט.] ז) [שם
ע"ש.] ח) [דף כו: ט.] ט) [שם
ג' מה"מ לעיל נ"ו.] י) [ל' לא
בדן דין, ו' ע"י גטין מה.
דשם נקרא שפיר נאה,
ו' וא"ל דשאינן התם דהוי
כמו גמרו צדי אדם שצדו
להפריחם מעליה דהא שרינן
קדירות אע"ג דכבי"ט
רומחות הן דכ"פ ס"ה (שם)
קאמר אם היו עליו צבולין
אסור לטלטל וא"ל לא הוה
כגמרו צדי אדם וי"ל דהתם
מייירי כר'. כ"ל מדרש"ה,
ו' [עירובין מו: בכורות מ.]
ז) [וע"י חוס' יצמות ל. ד"ה
מי עבד ותוספות כ"ק ב:]
ד"ה וחכמים וחס' צ"מ עב.
ז) [וע"י חוס' וחס' צ"ב ד:]
שליח ד"ה וחכמים וחס'
בכורות כח. ד"ה ר"מ
ותוספות וצחם קד. ד"ה
אמר ר' עקיבא:]

לעזי רש"י

טייליא. קדום בעין
שמצמצם את הראיה.

מוסף רש"י

אמר מאן דהוא. אדם
אחד מאלו דהוה (ויר"כ כב.)
אחד מן התלמידים ולא היו
זכרין אלו שדבריהם הגמרה
מי היה (וחולין י.) באשלי
ברבני. חבלים עבים
ותוסין. ויש אומרים
בצולות גדולות. כמו בית
אשל (ע"י: ו.) ואחר כך
הראה את מומו. לאחר
שחיטה ונמצא קצוב
(בכורות כח.)